

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ТРЕНЕРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ І ТАНЦОВАЛЬНИХ ВИДІВ СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 1 від 30.08.2023 р.)

Голова Науково-методичної ради

 Ю. В. Литвиненко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 024 Хореографія

спеціалізація/освітньо-професійна програма: Хореографія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС 29

мова навчання: українська

Розробник:

Хом'яченко Олеся Олександрівна, викладач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту, okhomiachenko@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою хореографії і танцювальних видів спорту
(засідання кафедри, протокол №17 від 22.08.2023 р.)

Завідувач кафедри _____ канд. фіз. вих. і спорту, Соронович І. М.

ПОГОДЖЕНО:

Начальник навчально-методичного відділу

_____ О. М. Д'яченко

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти

_____ О. І. Рудешко

Анотація навчальної дисципліни. Виробнича практика є складовою частиною підготовки фахівців у закладах вищої освіти та готує студентів до проходження практики за профілем майбутньої професії.

Під час виробничої практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з навчальних дисциплін; відбувається ознайомлення із основами професійної діяльності тренера-хореографа у артистичних видах спорту; формується здатність до творчого їх застосування; відбувається ознайомлення з викладацькою діяльністю хореографічних напрямів для початкового рівня підготовки у мистецьких закладах освіти. На основі отриманих в університеті знань, вмінь та практичних навичок, формується здатність приймати самостійні рішення при участі в навчально-тренувальному процесі спортсменів при заняттях з хореографії та навчальному процесі танцівників у закладах мистецької освіти, які знаходяться на етапі початкової підготовки; систематично оновлюються знання студентів-практикантів, що сприяє їх творчому застосуванню в професійній діяльності.

Обсяг виробничої практики – 10 кредитів ЄКТС.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. Production practice is an integral part of the training of specialists in institutions of higher education and prepares students for practice according to the profile of the future profession.

During production practice, theoretical knowledge of academic disciplines is deepened and consolidated; there is an introduction to the basics of the professional activity of a coach-choreographer in artistic sports; the ability to creatively use them is formed; there is an introduction to the teaching activities of choreographic directions for the initial level of training in art institutions. Based on the knowledge, skills and practical skills acquired at the university, the ability to make independent decisions is formed when participating in the educational and training process of athletes during choreography classes and the educational process of dancers in art education institutions that are at the stage of initial training; the knowledge of trainee students is systematically updated, which contributes to their creative application in professional activities.

The volume of production practice – 10 ECTS credits.

The final grade is formed based on the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни. Метою практики є ознайомлення та практичне застосування студентами-практикантами знань щодо специфіки та змісту професійної діяльності, а саме викладацької роботи у фізкультурно-спортивних закладах, в якості тренера-хореографа, та викладання учням початкового рівня підготовки у мистецьких закладах освіти, оволодіння студентами сучасних методів та форм організації роботи хореографа, формування стійкого професійного інтересу до майбутньої професії.

Поставлена мета досягається шляхом ознайомлення зі структурою та змістом роботи хореографа закладів різного спрямування, утворення цілісної уяви про зміст та характер діяльності, формування у студентів-практикантів стійких навичок організації, плануванні, участі у навчально-тренувальному

процесі в якості хореографа, навчання передовим методам організації і планування діяльності.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, в мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 5	Навички здійснення безпечної діяльності.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК 1	Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ФК 2	Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.
ФК 3	Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
ФК 4	Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

ФК 5	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових мистецьких та позашкільних навчальних закладах.
ФК 6	Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.
ФК 7	Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.
ФК 8	Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.
ФК 9	Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.
ФК 10	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації і презентації.
ФК 11	Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.
ФК 12	Здатність використовувати принципи, методи, форми, засоби, сучасні методики в організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових мистецьких та позашкільних навчальних закладах.
ФК 13	Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.
ФК 14	Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.
ФК 15	Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.
ФК 16	Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин в сфері виробничої діяльності.
ФК 17	Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.
ФК 18	Здатність застосовувати знання з теорії, методики та сучасні практики хореографічного мистецтва для викладацької та

	балетмейстерської діяльності (збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення композиції для різних видів спорту з елементами хореографії) в закладах фізичного виховання і спорту.
ФК 19	Здатність усвідомлювати роль музики в хореографічному мистецтві, володіти музично-теоретичними поняттями, аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку музичного мистецтва, його стильові особливості, жанри та форми музичних творів і застосовувати ці знання у виконавській, педагогічній та балетмейстерській діяльності в різних напрямках хореографії.

Обсяг навчальної дисципліни – 10 кредити ЄКТС (денна)

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: «Українська мова (за професійним спрямуванням)»; «Загальна психологія»; «Анатомія людини»; «Педагогіка»; «Основи акторської майстерності»; «Основи композиції та постановки танцю»; «Теорія та методика викладання класичного танцю»; «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю»; «Теорія та методика роботи з хореографічним колективом»; «Теорія та методика викладання сучасного танцю»; «Теорія та методика викладання бального танцю»; «Хореографія в спорті»; «Мистецтво балетмейстера» тощо.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Зміст програми практики	Тижні, год.						Разом годин	Виконання
		1	2	3	4	5	6		
1. Організаційна робота									
1	Участь в установчій конференції.	2	–	–	–	–	–	2	
2	Ознайомлення з метою та завданнями виробничої практики.	4	–	–	–	–	–	4	
3	Розподіл за напрямами проходження практики. Знайомство із базами. Проведення бесід з керівниками об'єктів практики.	4	–	–	–	2	–	6	
4	Законодавча та нормативно-правова база об'єктів практики.	4	–	–	–	2	–	6	

5	Оформлення щоденника проходження виробничої практики.	2	–	–	–	–	2	4	
Всього:		16	–	–	–	4	2	22	
2. Навчально-спортивна робота									
1	Ознайомлення зі специфікою професійної діяльності тренера-хореографа у спортивних закладах.	4	2	2	2	–	–	10	
2	Вивчення методів та засобів роботи тренера-хореографа зі спортсменами, відповідно до закріплених груп спортсменів артистичних видів спорту.	4	6	6	4	–	–	20	
3	Ознайомлення з розкладом занять закріпленої групи.	4	–	–	–	–	–	4	
4	Спостереження та аналіз тренувального процесу спортсменів закріпленої групи.	8	4	4	4	–	–	20	
5	Визначення спрямованості навчально-тренувального процесу, відповідно вимог структури змагальної діяльності спортсменів закріпленої групи. Підбір засобів та методів для занять з хореографії.	4	4	4	4	–	–	16	
6	Розробка поурочних планів-конспектів навчально-тренувального заняття з хореографії відповідно закріплених груп спортсменів.	4	8	8	4	–	–	24	
7	Проведення занять у якості тренера-хореографа відповідно до закріплених груп спортсменів.	4	8	8	8	–	–	28	
8	Підведення підсумків за результатами проведення занять з хореографії у	–	–	–	8	–	–	8	

	спортсменів закріпленої групи.								
Всього:		32	32	32	34	–	–	130	
3. Постановочна робота									
9	Розробка сюжету, місця дії та підбір музичного супроводу постановочної роботи студента-практиканта, відповідно до закріпленого виду спорту.	–	8	2	–	–	–	10	
10	Аналіз вимог до обов'язкового переліку спортивних елементів відповідно правилам змагань. Поєднання їх з хореографією відповідно ідеї постановочної роботи.	–	8	8	4	2	–	22	
11	Створення художнього оформлення постановочної роботи (костюми, декорації, світло).	–	–	4	4	4	2	14	
12	Оформлення презентації хореографічної постановки для закріпленої групи спортсменів.	–	–	4	8	8	10	30	
Всього:		–	16	18	16	14	12	76	
4. Хореографічна робота									
13	Ознайомлення зі особливостями професійної діяльності хореографа у мистецьких закладах.	–	–	–	–	4	4	8	
14	Ознайомлення з розкладом занять групи початкового рівня підготовки.	–	–	–	–	2	–	2	
15	Підбір методів та засобів хореографічного заняття для закріпленої групи учнів.	–	–	–	–	8	8	16	
16	Розробка детального плану-конспекту заняття з класичного танцю для	–	–	–	–	8	8	16	

	учнів початкового рівня підготовки мистецьких закладів.								
17	Проведення заняття з відповідного напрямку хореографії для учнів закріпленої групи.	–	–	–	–	10	12	22	
Всього:		–	–	–	–	32	32	64	
5. Методична робота									
19	Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом, відповідно до закріплених груп.	2	2	–	–	–	–	4	
20	Підготовка звітної документації роботи студента-практиканта за проходженням виробничої практики.	–	–	–	–	–	4	4	
Всього:		2	2	–	–	–	4	8	
ВСЬОГО:		50	50	50	50	50	50	300	

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування раніше отриманих теоретичних та практичних знань, умінь та навичок для розв'язання конкретних задач у професійній діяльності в закладах фізичної культури та спорту та мистецької освіти, підготовки та реалізації у відповідних закладах інноваційних засад організаційної, викладацької та тренерсько-педагогічної роботи:

знанням: специфіки професійної діяльності тренера-хореографа у спортивних закладах; теоретичних засад з побудови та проведення навчально-тренувальної роботи, в якості тренера-хореографа секції з артистичних видів спорту; спрямованості навчально-тренувального процесу, відповідно вимог структури змагальної діяльності спортсменів артистичних видів спорту; методів та засобів хореографічного навчання в спортивній діяльності; вдосконалення фізичних якостей спортсменів; вимог до постановочної роботи у видах спорту, що мають артистичний компонент змагальної діяльності; хореографічного навчання в закладах мистецької освіти; структури та форм проведення хореографічних занять.

умінням: визначати структуру та зміст тренерсько-хореографічної діяльності згідно зі специфікою виду спорту; аналізувати та планувати діяльність викладача хореографічних дисциплін в закладах фізичної культури і спорту; складати плани-конспекти навчально-тренувальних занять з хореографії у фізкультурно-спортивних закладах; проводити заняття з хореографії для

спортсменів артистичних видів спорту; ефективно взаємодіяти з керівниками та тренерами об'єктів практики; використовувати на практиці основні положення методики розвитку фізичних якостей учнів; створити хореографічну постановку для спортсменів артистичних видів спорту; проводити заняття, виконуючи функцію викладача початкового рівня підготовки учнів мистецької освіти;; розробити поточну документацію планування роботи в закладах мистецької освіти;

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 1	Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.
ПРН 2	Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.
ПРН 3	Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.
ПРН 4	Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.
ПРН 5	Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги.
ПРН 6	Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ПРН 7	Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.
ПРН 8	Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.
ПРН 9	Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 10	Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
ПРН 11	Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.
ПРН 12	Сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі виробничої діяльності.
ПРН 13	Володіти базовими принципами стратегій вітчизняного хореографічного мистецтва щодо культурної спадщини.

ПРН 14	Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
ПРН 15	Демонструвати володіння традиційними та інноваційними методиками викладання фахових дисциплін.
ПРН 16	Аналізувати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.
ПРН 17	Володіти методикою викладання фахових дисциплін, реалізовувати теоретичні знання в практичній діяльності відповідно до конкретних виробничих обставин.
ПРН 18	Знаходити оптимальні підходи до формування і розвитку творчої особистості.
ПРН 19	Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.
ПРН 20	Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.
ПРН 21	Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.
ПРН 22	Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні роботи.
ПРН 23	Мати навички викладацької, балетмейстерської та репетиційної діяльності у галузі хореографічного мистецтва в закладах фізичного виховання і спорту та володіти принципами створення композиції для певного виду спорту з елементами хореографії, реалізуючи практичне втілення творчого задуму виходячи з особливостей оцінювання певного виду спорту.
ПРН 24	Знати і розуміти роль музики в хореографічному мистецтві, володіти музично-теоретичними поняттями, аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку музичного мистецтва, його стильові особливості, жанри та форми музичних творів і використовувати навички аналізу та підбору музичного матеріалу для здійснення виконавської, педагогічної та балетмейстерської діяльності в різних напрямках хореографії.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

В результаті проходження практики здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100, як суму балів за результатами поточного контролю при виконанні завдань на базі практики та під час методичних занять. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент:

№ п/п	Зміст роботи	Кількість балів
1	Щоденник практики	5
2	Плани-конспекти занять з хореографії для спортсменів закріпленої групи (2 шт.)	20
3	План-конспект з класичного танцю для учнів початкового рівня підготовки мистецького спрямування	15
4	Презентація постановочної роботи	25
5	Проведення занять з хореографії у спортивному закладі	25
6	Проведення занять з хореографії у мистецькому закладі	10
ВСЬОГО:		100

Контрольні запитання, що виносяться на захист практики

1. Назвіть основну нормативно-правову базу відділення з виду спорту.
2. Охарактеризуйте специфіку професійної діяльності тренера-хореографа артистичних видів спорту.
3. Дайте характеристику програмам змагань з виду спорту.
4. Які особливості структури змагальної діяльності спортсменів закріпленої групи?
5. Назвіть спрямованість занять з хореографії для спортсменів закріпленої групи.
6. Вкажіть особливості організації навчально-тренувальних занять з хореографії для артистичних видів спорту.
7. Розкрийте сутність методів та засобів роботи тренера-хореографа зі спортсменами, відповідно до закріплених груп спортсменів артистичних видів спорту.
8. Надайте характеристику структури навчально-тренувального заняття з хореографії зі спортсменами.
9. Які вимоги до розробки план-конспекту навчально-тренувального заняття з хореографії у спортивних закладах?
10. Опишіть завдання та структуру підготовчої частини заняття з хореографії зі спортсменами закріпленої групи.
11. Надайте характеристику підбору засобів основної частини навчально-тренувального заняття з хореографії зі спортсменами закріпленої групи.
12. В чому сутність заключної частини заняття зі спортсменами? Назвіть основну групу засобів, при побудові цієї частини навчально-тренувального заняття.
13. Охарактеризуйте особливості постановочної програми для відповідного виду спорту.
14. На що варто звернути увагу під час підготовки програми змагань у артистичних видах спорту?
15. Розкрийте правила по костюмам для закріпленої групи виду спорту.
16. Назвіть обов'язкові елементи виду спорту, що були використані при підготовці постановочної роботи.

17. Надайте характеристику структури заняття з хореографії у групах початкового рівня підготовки мистецької освіти.

18. Які є вимоги до формування план-конспекту уроку мистецької освітньої галузі?

19. Опишіть принцип підбору методів та засобів хореографічного заняття для початкового рівня підготовки учнів мистецьких закладів освіти.

20. Розкрийте відмінності проведення занять у спортивних та мистецьких закладах.

На початку практики методист ознайомлює студентів-практикантів із програмою практики, видами робіт та формами поточного контролю, які будуть застосовуватись та кількістю балів, які вони можуть отримати.

Здобувач вищої освіти, який за підсумками проходження програми практики отримав 34 або менше балів, до заліку не допускається і може в установленому порядку пройти виробничу практику повторно.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в НУФВСУ.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бігус О., Маншилін О., Кондратюк Д., та ін. Сучасний танець. Навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2017. 264 с.

2. Зайцев Е., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю. Вінниця : Нова книга, 2007. 189 с.

3. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом : навч.-метод. матеріали для хореографічних відділень факультету хореографічного мистецтва. Харків, 2003. 153 с.

4. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання в 2-х томах. Київ : Олімпійська література, 2012.

5. Савчин Л., Годовський В. Методика роботи з хореографічним колективом : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія». Рівне : Овід, 2012. С. 13–25.

6. Михайлова І. Мистецтво балетмейстера і постановка танцю. Харків, 2007. 47 с.

7. Осадців Т.П. Спортивні танці : навч.посібник. Львів : ЗУК, 2001. 340 с.

8. Сосіна В. Ю. Хореографія в спорті : навч. посіб. Київ : Олімпійська літ., 2021. 280 с.

9. Сосіна В. Ю. Хореографія в гімнастиці. Київ : Олімпійська література, 2009. 135 с.

10. Спортивна акробатика. Правила. *Українська федерація гімнастики* : веб-сайт. URL: <https://ugf.org.ua/gymnastics-discipline/acrobatic-rules/>

11. Тодорова В. Г. Хореографічна підготовка в техніко-естетичних видах спорту : монографія. Львів : ЛДУФК, 2018. 252 с.

12. Фриз П. І. Теорія і методика хореографічної роботи з дітьми : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія». Дрогобич : ДДПУ, 2006. 190 с.

13. Художня гімнастика. Правила. *Українська федерація гімнастики* : веб-сайт. URL: <https://ugf.org.ua/gymnastics-discipline/rhythmic-rules/>

14. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю : підручник, 4-е вид. Київ : Альтерпрес, 2011. 324 с.

Додаткова література:

1. Долинський Б.Т., Тодорова В.Г., Погорелова О.О. Вправи для загального розвитку : метод. рек. [для здоб. перш. (бакал-го) р. вищ. ос. галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спец. 014 Середня освіта (Фізична культура) ден. та заоч. форм навч. з навч. дисц. «Теорія і метод. викл. гімнастики та музично-ритмічне виховання]. Одеса : ПолиПринт, 2020. 48 с.

2. Класичний танець. Програма для хореографічної школи, хореографічного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання). Напрямок «Класичний танець»/укл. Михайловська З. Н. Київ : Держ. метод. центр навч. закладів культури і мистецтв України, 2008.

3. Соронович І., Хом'яченко О., Веселкіна С. Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях шляхом поєднання класичних підходів та інноваційних тенденцій тренування. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2019. № 2. С. 13–19. DOI: 10.32652/tmfvs.2019.2.13-19

4. Сосіна В. Особливості хореографічної підготовки в спорті. *Танцювальні студії*. 2020. № 3. С. 72–79. DOI: 10.31866/2616-7646.3.1.2020.203958.

5. Тодорова В. Г. Аналіз програмно-нормативного забезпечення з хореографічної підготовки у складнокоординаційних видах спорту. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2016. № 1. С. 23–32.

6. Тодорова В. Г. Артистичність як компонент виконавської майстерності в спортивній аеробіці. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Зб. наук. пр. ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. 2016. № 1. С. 377–381.

Анотація навчальної дисципліни. Виробнича практика є складовою частиною підготовки фахівців у закладах вищої освіти та готує студентів до проходження практики за профілем майбутньої професії.

Під час виробничої практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з навчальних дисциплін; відбувається ознайомлення із основами професійної діяльності тренера-хореографа у артистичних видах спорту; формується здатність до творчого їх застосування; відбувається ознайомлення з викладацькою діяльністю хореографічних напрямів для початкового рівня підготовки у мистецьких закладах освіти. На основі отриманих в університеті знань, вмінь та практичних навичок, формується здатність приймати самостійні рішення при участі в навчально-тренувальному процесі спортсменів при заняттях з хореографії та навчальному процесі танцівників у закладах мистецької освіти, які знаходяться на етапі початкової підготовки; систематично оновлюються знання студентів-практикантів, що сприяє їх творчому застосуванню в професійній діяльності.

Обсяг виробничої практики – 10 кредитів ЄКТС.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. Production practice is an integral part of the training of specialists in institutions of higher education and prepares students for practice according to the profile of the future profession.

During production practice, theoretical knowledge of academic disciplines is deepened and consolidated; there is an introduction to the basics of the professional activity of a coach-choreographer in artistic sports; the ability to creatively use them is formed; there is an introduction to the teaching activities of choreographic directions for the initial level of training in art institutions. Based on the knowledge, skills and practical skills acquired at the university, the ability to make independent decisions is formed when participating in the educational and training process of athletes during choreography classes and the educational process of dancers in art education institutions that are at the stage of initial training; the knowledge of trainee students is systematically updated, which contributes to their creative application in professional activities.

The volume of production practice – 10 ECTS credits.

The final grade is formed based on the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни. Метою практики є ознайомлення та практичне застосування студентами-практикантами знань щодо специфіки та змісту професійної діяльності, а саме викладацької роботи у фізкультурно-спортивних закладах, в якості тренера-хореографа, та викладання учням початкового рівня підготовки у мистецьких закладах освіти, оволодіння студентами сучасних методів та форм організації роботи хореографа, формування стійкого професійного інтересу до майбутньої професії.

Поставлена мета досягається шляхом ознайомлення зі структурою та змістом роботи хореографа закладів різного спрямування, утворення цілісної уяви про зміст та характер діяльності, формування у студентів-практикантів стійких навичок організації, плануванні, участі у навчально-тренувальному

процесі в якості хореографа, навчання передовим методам організації і планування діяльності.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, в мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 5	Навички здійснення безпечної діяльності.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК 1	Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ФК 2	Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.
ФК 3	Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
ФК 4	Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

ФК 5	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.
ФК 6	Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.
ФК 7	Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.
ФК 8	Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.
ФК 9	Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.
ФК 10	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації і презентації.
ФК 11	Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.
ФК 12	Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методика організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.
ФК 13	Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.
ФК 14	Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.
ФК 15	Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.
ФК 16	Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин в сфері виробничої діяльності.
ФК 17	Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.
ФК 18	Здатність застосовувати знання з теорії, методики та сучасні практики хореографічного мистецтва для викладацької та балетмейстерської діяльності (збирати, обробляти,

	аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення композиції для різних видів спорту з елементами хореографії) в закладах фізичного виховання і спорту.
ФК 19	Здатність усвідомлювати роль музики в хореографічному мистецтві, володіти музично-теоретичними поняттями, аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку музичного мистецтва, його стилеві особливості, жанри та форми музичних творів і застосовувати ці знання у виконавській, педагогічній та балетмейстерській діяльності в різних напрямках хореографії.

Обсяг навчальної дисципліни – 10 кредити ЄКТС (денна)

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: «Українська мова (за професійним спрямуванням)»; «Загальна психологія»; «Анатомія людини»; «Педагогіка»; «Основи акторської майстерності»; «Основи композиції та постановки танцю»; «Теорія та методика викладання класичного танцю»; «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю»; «Теорія та методика роботи з хореографічним колективом»; «Теорія та методика викладання сучасного танцю»; «Теорія та методика викладання бального танцю»; «Хореографія в спорті»; «Мистецтво балетмейстера» тощо.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Зміст програми практики	Тижні, год.						Разом годин	Виконання
		1	2	3	4	5	6		
1. Організаційна робота									
1	Участь в установчій конференції.	2	–	–	–	–	–	2	
2	Ознайомлення з метою та завданнями виробничої практики.	4	–	–	–	–	–	4	
3	Розподіл за напрямками проходження практики. Знайомство із базами. Проведення бесід з керівниками об'єктів практики.	4	–	–	–	2	–	6	
4	Законодавча та нормативно-правова база об'єктів практики.	4	–	–	–	2	–	6	

5	Оформлення щоденника проходження виробничої практики.	2	–	–	–	–	2	4	
Всього:		16	–	–	–	4	2	22	
2. Навчально-спортивна робота									
1	Ознайомлення зі специфікою професійної діяльності тренера-хореографа у спортивних закладах.	4	2	2	2	–	–	10	
2	Вивчення методів та засобів роботи тренера-хореографа зі спортсменами, відповідно до закріплених груп спортсменів артистичних видів спорту.	4	6	6	4	–	–	20	
3	Ознайомлення з розкладом занять закріпленої групи.	4	–	–	–	–	–	4	
4	Спостереження та аналіз тренувального процесу спортсменів закріпленої групи.	8	4	4	4	–	–	20	
5	Визначення спрямованості навчально-тренувального процесу, відповідно вимог структури змагальної діяльності спортсменів закріпленої групи. Підбір засобів та методів для занять з хореографії.	4	4	4	4	–	–	16	
6	Розробка поурочних планів-конспектів навчально-тренувального заняття з хореографії відповідно закріплених груп спортсменів.	4	8	8	4	–	–	24	
7	Проведення занять у якості тренера-хореографа відповідно до закріплених груп спортсменів.	4	8	8	8	–	–	28	
8	Підведення підсумків за результатами проведення занять з хореографії у	–	–	–	8	–	–	8	

	спортсменів закріпленої групи.								
Всього:		32	32	32	34	–	–	130	
3. Постановочна робота									
9	Розробка сюжету, місця дії та підбір музичного супроводу постановочної роботи студента-практиканта, відповідно до закріпленого виду спорту.	–	8	2	–	–	–	10	
10	Аналіз вимог до обов'язкового переліку спортивних елементів відповідно правилам змагань. Поєднання їх з хореографією відповідно ідеї постановочної роботи.	–	8	8	4	2	–	22	
11	Створення художнього оформлення постановочної роботи (костюми, декорації, світло).	–	–	4	4	4	2	14	
12	Оформлення презентації хореографічної постановки для закріпленої групи спортсменів.	–	–	4	8	8	10	30	
Всього:		–	16	18	16	14	12	76	
4. Хореографічна робота									
13	Ознайомлення зі особливостями професійної діяльності хореографа у мистецьких закладах.	–	–	–	–	4	4	8	
14	Ознайомлення з розкладом занять групи початкового рівня підготовки.	–	–	–	–	2	–	2	
15	Підбір методів та засобів хореографічного заняття для закріпленої групи учнів.	–	–	–	–	8	8	16	
16	Розробка детального плану-конспекту заняття з класичного танцю для	–	–	–	–	8	8	16	

	учнів початкового рівня підготовки мистецьких закладів.								
17	Проведення заняття з відповідного напрямку хореографії для учнів закріпленої групи.	–	–	–	–	10	12	22	
Всього:		–	–	–	–	32	32	64	
5. Методична робота									
19	Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом, відповідно до закріплених груп.	2	2	–	–	–	–	4	
20	Підготовка звітної документації роботи студента-практиканта за проходженням виробничої практики.	–	–	–	–	–	4	4	
Всього:		2	2	–	–	–	4	8	
ВСЬОГО:		50	50	50	50	50	50	300	

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування раніше отриманих теоретичних та практичних знань, умінь та навичок для розв’язання конкретних задач у професійній діяльності в закладах фізичної культури та спорту та мистецької освіти, підготовки та реалізації у відповідних закладах інноваційних засад організаційної, викладацької та тренерсько-педагогічної роботи:

знанням: специфіки професійної діяльності тренера-хореографа у спортивних закладах; теоретичних засад з побудови та проведення навчально-тренувальної роботи, в якості тренера-хореографа секції з артистичних видів спорту; спрямованості навчально-тренувального процесу, відповідно вимог структури змагальної діяльності спортсменів артистичних видів спорту; методів та засобів хореографічного навчання в спортивній діяльності; вдосконалення фізичних якостей спортсменів; вимог до постановочної роботи у видах спорту, що мають артистичний компонент змагальної діяльності; хореографічного навчання в закладах мистецької освіти; структури та форм проведення хореографічних занять.

умінням: визначати структуру та зміст тренерсько-хореографічної діяльності згідно зі специфікою виду спорту; аналізувати та планувати діяльність викладача хореографічних дисциплін в закладах фізичної культури і спорту; складати плани-конспекти навчально-тренувальних занять з хореографії у фізкультурно-спортивних закладах; проводити заняття з хореографії для

спортсменів артистичних видів спорту; ефективно взаємодіяти з керівниками та тренерами об'єктів практики; використовувати на практиці основні положення методики розвитку фізичних якостей учнів; створити хореографічну постановку для спортсменів артистичних видів спорту; проводити заняття, виконуючи функцію викладача початкового рівня підготовки учнів мистецької освіти;; розробити поточну документацію планування роботи в закладах мистецької освіти;

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 1	Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.
ПРН 2	Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.
ПРН 3	Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.
ПРН 4	Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.
ПРН 5	Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги.
ПРН 6	Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ПРН 7	Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.
ПРН 8	Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.
ПРН 9	Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 10	Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
ПРН 11	Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.
ПРН 12	Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПРН 13	Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.
ПРН 14	Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
ПРН 15	Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.
ПРН 16	Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.
ПРН 17	Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.
ПРН 18	Знаходити оптимальні підходи до формування і розвитку творчої особистості.
ПРН 19	Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.
ПРН 20	Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.
ПРН 21	Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.
ПРН 22	Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.
ПРН 23	Мати навички викладацької, балетмейстерської та репетиційної діяльності у галузі хореографічного мистецтва в закладах фізичного виховання і спорту та володіти принципами створення композиції для певного виду спорту з елементами хореографії, реалізуючи практичне втілення творчого задуму виходячи з особливостей оцінювання певного виду спорту.
ПРН 24	Знати і розуміти роль музики в хореографічному мистецтві, володіти музично-теоретичними поняттями, аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку музичного мистецтва, його стильові особливості, жанри та форми музичних творів і використовувати навички аналізу та підбору музичного матеріалу для здійснення виконавської, педагогічної та балетмейстерської діяльності в різних напрямках хореографії.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

В результаті проходження практики здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100, як суму балів за результатами поточного

контролю при виконанні завдань на базі практики та під час методичних занять. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент:

№ п/п	Зміст роботи	Кількість балів
1	Щоденник практики	5
2	Плани-конспекти занять з хореографії для спортсменів закріпленої групи (2 шт.)	20
3	План-конспект з класичного танцю для учнів початкового рівня підготовки мистецького спрямування	15
4	Презентація постановочної роботи	25
5	Проведення занять з хореографії у спортивному закладі	25
6	Проведення занять з хореографії у мистецькому закладі	10
ВСЬОГО:		100

Контрольні запитання, що виносяться на захист практики

1. Назвіть основну нормативно-правову базу відділення з виду спорту.
2. Охарактеризуйте специфіку професійної діяльності тренера-хореографа артистичних видів спорту.
3. Дайте характеристику програмам змагань з виду спорту.
4. Які особливості структури змагальної діяльності спортсменів закріпленої групи?
5. Назвіть спрямованість занять з хореографії для спортсменів закріпленої групи.
6. Вкажіть особливості організації навчально-тренувальних занять з хореографії для артистичних видів спорту.
7. Розкрийте сутність методів та засобів роботи тренера-хореографа зі спортсменами, відповідно до закріплених груп спортсменів артистичних видів спорту.
8. Надайте характеристику структури навчально-тренувального заняття з хореографії зі спортсменами.
9. Які вимоги до розробки план-конспекту навчально-тренувального заняття з хореографії у спортивних закладах?
10. Опишіть завдання та структуру підготовчої частини заняття з хореографії зі спортсменами закріпленої групи.
11. Надайте характеристику підбору засобів основної частини навчально-тренувального заняття з хореографії зі спортсменами закріпленої групи.
12. В чому сутність заключної частини заняття зі спортсменами? Назвіть основну групу засобів, при побудові цієї частини навчально-тренувального заняття.
13. Охарактеризуйте особливості постановочної програми для відповідного виду спорту.
14. На що варто звернути увагу під час підготовки програми змагань у артистичних видах спорту?

15. Розкрийте правила по костюмам для закріпленої групи виду спорту.
16. Назвіть обов'язкові елементи виду спорту, що були використані при підготовці постановочної роботи.
17. Надайте характеристику структури заняття з хореографії у групах початкового рівня підготовки мистецької освіти.
18. Які є вимоги до формування план-конспекту уроку мистецької освітньої галузі?
19. Опишіть принцип підбору методів та засобів хореографічного заняття для початкового рівня підготовки учнів мистецьких закладів освіти.
20. Розкрийте відмінності проведення занять у спортивних та мистецьких закладах.

На початку практики методист ознайомлює студентів-практикантів із програмою практики, видами робіт та формами поточного контролю, які будуть застосовуватись та кількістю балів, які вони можуть отримати.

Здобувач вищої освіти, який за підсумками проходження програми практики отримав 34 або менше балів, до заліку не допускається і може в установленому порядку пройти виробничу практику повторно.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в НУФВСУ.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бігус О., Маншилін О., Кондратюк Д., та ін. Сучасний танець. Навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2017. 264 с.
2. Зайцев Е., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю. Вінниця : Нова книга, 2007. 189 с.
3. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом : навч.-метод. матеріали для хореографічних відділень факультету хореографічного мистецтва. Харків, 2003. 153 с.
4. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання в 2-х томах. Київ : Олімпійська література, 2012.
5. Савчин Л., Годовський В. Методика роботи з хореографічним колективом : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія». Рівне : Овід, 2012. С. 13–25.
6. Михайлова І. Мистецтво балетмейстера і постановка танцю. Харків, 2007. 47 с.
7. Осадців Т.П. Спортивні танці : навч.посібник. Львів : ЗУК, 2001. 340 с.
8. Сосіна В. Ю. Хореографія в спорті : навч. посіб. Київ : Олімпійська літ., 2021. 280 с.
9. Сосіна В. Ю. Хореографія в гімнастиці. Київ : Олімпійська література, 2009. 135 с.
10. Спортивна акробатика. Правила. *Українська федерація гімнастики* : веб-сайт. URL: <https://ugf.org.ua/gymnastics-discipline/acrobatic-rules/>

11. Тодорова В. Г. Хореографічна підготовка в техніко-естетичних видах спорту : монографія. Львів : ЛДУФК, 2018. 252 с.
12. Фриз П. І. Теорія і методика хореографічної роботи з дітьми : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія». Дрогобич : ДДПУ, 2006. 190 с.
13. Художня гімнастика. Правила. *Українська федерація гімнастики* : веб-сайт. URL: <https://ugf.org.ua/gymnastics-discipline/rhythmic-rules/>
14. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю : підручник, 4-е вид. Київ : Альтерпрес, 2011. 324 с.

Додаткова література:

1. Долинський Б.Т., Тодорова В.Г., Погорелова О.О. Вправи для загального розвитку : метод. рек. [для здоб. перш. (бакал-го) р. вищ. ос. галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спец. 014 Середня освіта (Фізична культура) ден. та заоч. форм навч. з навч. дисц. «Теорія і метод. викл. гімнастики та музично-ритмічне виховання]. Одеса : ПолиПринт, 2020. 48 с.
2. Класичний танець. Програма для хореографічної школи, хореографічного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання). Напрямок «Класичний танець»/укл. Михайловська З. Н. Київ : Держ. метод. центр навч. закладів культури і мистецтв України, 2008.
3. Соронович І., Хом'яченко О., Веселкіна С. Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях шляхом поєднання класичних підходів та інноваційних тенденцій тренування. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2019. № 2. С. 13–19. DOI: 10.32652/tmfvs.2019.2.13-19
4. Сосіна В. Особливості хореографічної підготовки в спорті. *Танцювальні студії*. 2020. № 3. С. 72–79. DOI: 10.31866/2616-7646.3.1.2020.203958.
5. Тодорова В. Г. Аналіз програмно-нормативного забезпечення з хореографічної підготовки у складнокоординаційних видах спорту. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2016. № 1. С. 23–32.
6. Тодорова В. Г. Артистичність як компонент виконавської майстерності в спортивній аеробіці. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Зб. наук. пр. ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. 2016. № 1. С. 377–381.